

MEDZINÁRODNÁ ADMINISTRATÍVNA SPOLUPRÁCA V OBLASTI DPH

Pavel Kaštánek*, Katarína Isteníková*

Medzinárodná administratívna spolupráca je efektívnym nástrojom boja proti daňovým podvodom a vyhýbaniu sa plateniu daní a to predovšetkým v podmienkach globalizácie svetovej ekonomiky, nárastu cezhraničných transakcií a rozvoju medzinárodného obchodu. Medzinárodná administratívna spolupráca je realizovaná formou medzinárodnej výmeny daňových informácií, organizovaním simultánnych a multilaterálnych daňových kontrol, výmeny informácií týkajúcich sa praktických skúseností a postupov využívaných zahraničnými daňovými správami pri daňových kontrolách, odhaľovaní daňových podvodov a v boji proti daňovým podvodom.

V roku 2005 útvárom zodpovedným za realizáciu medzinárodnej administratívnej spolupráce v rámci daňovej správy Slovenskej republiky bolo oddelenie medzinárodnej administratívnej spolupráce (ďalej len „oddelenie MAS“). Po organizačných zmenách realizovaných na Daňovom riaditeľstve Slovenskej republiky (ďalej len „DR SR“) oddelenie MAS bolo organizačne začlenené pod Kanceláriu generálnej riaditeľky DR SR v rámci odboru medzinárodných vzťahov. Organizačná zmena nadobudla účinnosť 1.6.2005.

V oblasti dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) bol rok 2005 prvým obdobím kedy sa medzinárodná výmena daňových informácií v SR realizovala počas celého kalendárneho roka.

1. Právny rámec medzinárodnej administratívnej spolupráce

V rámci EÚ medzinárodnú administratívu spoluprácu v oblasti DPH upravujú tieto právne normy:

- *Smernica Rady 77/388/EHS („6. smernica“),*
- *Smernica Rady 77/799/EHS, o vzájomnej spolupráci v oblasti priamych a nepriamych daní*
- *Nariadenie Rady 2003/1798/ES, ktoré v celom rozsahu nahrádza nariadenie 218/92/EHS, o administratívnej spolupráci v oblasti nepriamych daní (DPH) a je špecifickým predpisom pre oblasť DPH*

---

* Ing. Pavel Kaštánek, Katedra spojov, Fakulta prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov, Žilinská univerzita v Žiline, Univerzitná 1, 010 26 Žilina, Slovenská republika, tel.: +421/41/5133100, fax: +421/41/5655615, e-mail: Pavel.Kastanek@fpedas.utc.sk

* Ing. Katarína Isteníková, Katedra spojov, Fakulta prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov, Žilinská univerzita v Žiline, Univerzitná 1, 010 26 Žilina, Slovenská republika,

2. Informačný systém VIES

Za výmenu informácií o DPH (podľa nariadenia 218/92/EHS) je zodpovedný Centrálny spojovací orgán (CLO). Elektronickú výmenu informácií uskutočňuje CLO prostredníctvom informačného systému VIES.

Systém VIES umožňuje:

1. platiteľom DPH overovať platnosť IČ DPH svojich partnerov v členských štátoch: na webovej stránke Európskej komisie. Webová stránka funguje na princípe overovania platnosti IČ DPH na základe informácií získaných z databáz jednotlivých členských krajín. Inak povedané, preverenie prebieha v databáze toho členského štátu, ktorého IČ DPH sa overuje. Niektoré časti systému môžu byť v určitú dobu nefunkčné z dôvodu údržby a zabezpečovania dát databáz jednotlivých členských krajín. Jedná sa o známy problém a Komisia spolupracuje s členskými krajinami na zaistení minimálnej doby potrebnej pre aktualizáciu jednotlivých databáz.
2. daňovým orgánom overovať platnosť IČ DPH a monitorovať a kontrolovať tok tovarov v rámci EÚ

Všetky národné databázy členských štátov sú vzájomne prepojené komunikačnou sieťou CCN (Common Communication Network), prostredníctvom ktorej správca dane získava potrebné informácie z ostatných členských štátov, ku kontrole riadneho zdanenia transakcie. Údaje do tohto daňového systému sú získavané z:

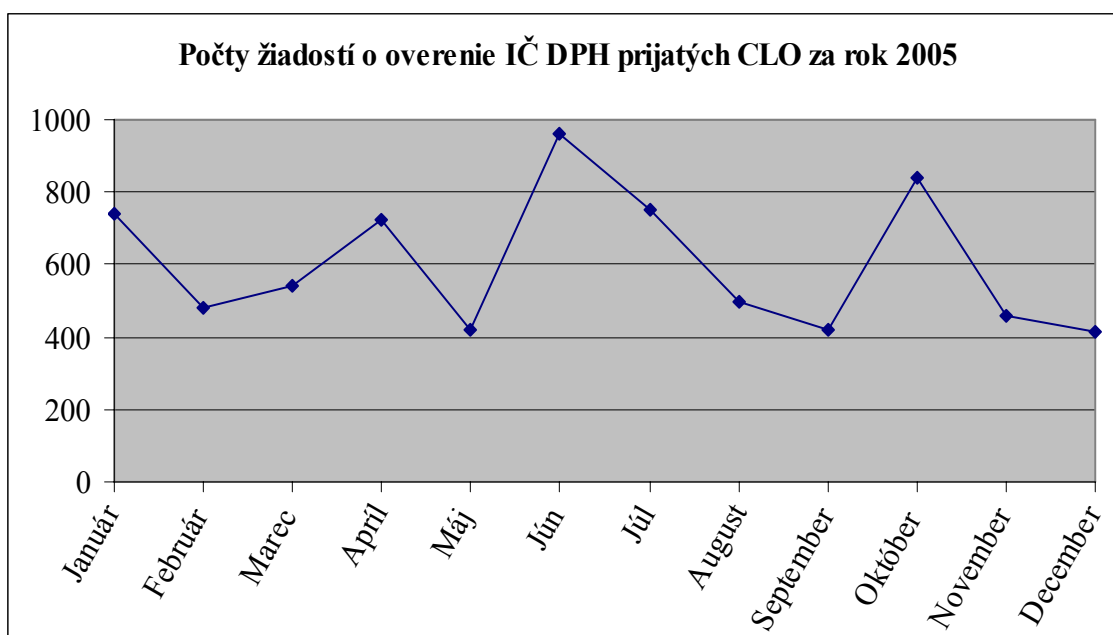
- daňových priznaní
- súhrnných hlásení.

Členské štáty vytvorili efektívny systém elektronického uchovávanía a prenosu údajov pre účely kontroly DPH. Je dostatočne flexibilný - dôkazom je, že sa od 1. 5. 2004 rozšíril o ďalších 10 štátov, medzi ktorými je aj Slovenská republika.

3. VIES v SR

Odo dňa prístúpenia Slovenskej republiky do Európskej únie bolo potrebné splniť povinnosť spustenia informačného systému pre sledovanie intrakomunitárnych obchodov – VIES. Informačný systém VIES bol budovaný v úzkej spolupráci s dodávateľom v priebehu príprav Daňovej správy Slovenskej republiky na vstup do Európskej únie. V súčasnosti informačný systém VIES plní v reálnej prevádzke všetky funkcie stanovené Nariadením č. 1798/2003 o medzinárodnej administratívnej spolupráci v oblasti DPH.

Od 1. mája 2004 bola sprístupnená služba overovania identifikačných čísel DPH (IČ DPH) vydaných v iných členských štátoch EÚ. Samotné overovanie je určené tak pre daňové subjekty ako aj pre daňovú správu. O možnosti overenia IČ DPH je široká verejnosť pravidelne informovaná prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov. Služba overovania IČ DPH je určená pre daňové subjekty realizujúce dodania do iných členských štátov EÚ. Nasledovný graf obsahuje počty žiadostí o overenie IČ DPH prijatých oddelením MAS:

Graf znázorňuje počty overovaní IČ DPH prijatých oddelením MAS od slovenských subjektov. Neobsahuje počty overovania IČ DPH zamestnancami daňovej správy.

Súčasne odo dňa vstupu do Európskej únie bola stanovená nová povinnosť pre daňové subjekty – povinnosť podávať súhrnné výkazy, ktoré obsahujú údaje o dodaniach tovarov osobám identifikovaných pre DPH do iných členských štátov v členení podľa IČ DPH nadobúdateľov tovarov. Tieto súhrnné výkazy sú podávané štvrťročne a sú základným zdrojom informácií povinnej databázy pre systém VIES. Počty súhrnných výkazov za jednotlivé štvrťroky sú znázornené v nasledovnej tabuľke:

Tabuľka : Počet súhrnných výkazov

Štvrťrok(rok 2005)	Počet riadnych súhrnných výkazov
1	10 220
2	11 540
3	11 749
4	12 315

Povinnosť podávať súhrnné výkazy je stanovená v každom členskom štáte a tieto informácie sú následne predmetom výmeny prostredníctvom systému VIES – zozbierané súhrnné výkazy sa transformujú do presne stanovených súborov a ku koncu tretieho mesiaca po štvrťroku, za ktorý sú podávané sa zašlú do všetkých členských štátov. V roku 2005 DR SR zaslalo všetky štvrťročné súbory do členských štátov EÚ v určenom termíne.

Prijaté údaje z iných členských štátov sú následne porovnávané s hodnotou nadobudnutí v daňových priznaniach podaných slovenskými daňovými subjektami. Tieto údaje by mali byť zhodné. V prípade rozdielov sú tieto údaje podkladom pre miestne zisťovanie, resp. daňovú kontrolu.

Je potrebné poznamenať, že nie v každom prípade rozdielu údajov o nadobudnutí z daňového priznania s nahlásenými údajmi zo systému VIES musí vždy ísť o vyháňanie sa dani. Sú zrejmé príklady z praxe, kedy hlavne v období na prelome štvrťrokov dochádza k nepresnosti zaúčtovania dňa zdaniteľného plnenia. Napr. slovenský nadobúdateľ nadobudnutie tovaru zaúčtuje 2.7.2005 (v treťom štvrťroku), ale zahraničný dodávateľ uvedie dodanie v súhrnnom výkaze za druhý štvrťrok, čím vzniká samotný nesúlad. Z uvedeného

dôvodu nie je možné použiť údaje z informačného systému VIES priamo na vyčíslenie daňovej povinnosti daňového subjektu. Údaje z informačného systému VIES sú podkladovými údajmi, ktoré je nutné preveriť buď u daňového subjektu, alebo prostredníctvom žiadosti do členského štátu EÚ.

Okrem pravidelne zasielaných informácií, ktoré sú zosumarizované za jednotlivé štáty, má daňový orgán prostredníctvom informačného systému VIES možnosť zistiť jednotlivých dodávateľov z iných členských štátov spolu s príslušnými hodnotami dodaní slovenským nadobúdateľom.

Od spustenia systému VIES do reálnej prevádzky sú postupne zapracovávané ďalšie funkcie systému, ktoré nie sú stanovené Nariadením č. 1798/2003, ale ktoré posúvajú systém na vyššiu kvalitatívnu úroveň a umožňujú uľahčiť prácu užívateľa pri zisťovaní príslušných informácií.

Zároveň v rámci Európskou komisiou navrhutej zmeny systému DPH (VIES 2) sa do VIES budú postupne zapracovávať ďalšie komponenty, ktoré vyplývajú z navrhovaných legislatívnych úprav systému DPH. V rámci tohto projektu sa od 1.1.2007 začne sledovať pohyb služieb, ktorý v súčasnosti vo VIES chýba. Bude tiež zapracovaná schéma „One-Stop Shop“, ktorá umožní zdaniteľnej osobe registrovať sa len v jednom štáte a vykonávať zdaniteľné transakcie v iných štátoch pod tým istým IČ DPH. Navrhuje sa, aby informačný systém VIES obsahoval aj ďalšie informácie, ktoré umožnia napr. sledovať pohyb tovaru v rámci celej EÚ, čím VIES významne prispeje k identifikovaniu daňových podvodov.

Z uvedeného vyplýva, že informačný systém VIES nie je statickým, nemenným systémom, ale kvalitatívne sa posúva dopredu. Je potrebné aj naďalej zdokonaľovať a aj investovať do jeho vývoja, nakoľko obsahuje dôležité informácie o obchodoch v rámci Európskej únie a v slovenskej daňovej správe nadobúda stále väčší význam v boji s daňovými podvodmi.

Literatúra

- [1] ONDREÁŠOVÁ, Z.: Daň z pridanej hodnoty v praxi po vstupe do EÚ. Epos, Bratislava, 2005, ISBN 80-8057-637-8.
- [2] Zákon č. 222/2004 Z.z. z 21. februára o dani z pridanej hodnoty.
- [3] Portál daňovej správy. [online]. [s.a.]. Dostupné na: <http://www.drsr.sk>
- [4] Interný materiál Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky, 2005.